

Korte risicobeoordeling

***Anoplophora chinensis* (Forster) (EU – Q)**

Naam waaronder gereguleerd:

Categorie: insecten en mijten

Datum: december 2019

1. Verspreiding, waardplanten en belangrijkste pathways

Verspreiding

Europese Unie: aanwezig in Noord-Italië en daarnaast 'transient' op enkele andere locaties in de EU (EPPO Global Database, 20.05.2019).

Buiten de Europese Unie: het organisme is aanwezig in een aantal landen in Oost-Azië. In 2014 is een uitbraak gevonden in Turkije; er lopen maatregelen het organisme uit te roeien (EPPO Global Database, 20.05.2019).

Waardplanten

Het organisme is polyfaag, maar lijkt wel een voorkeur te hebben voor soorten uit het geslacht *Acer*; binnen het geslacht *Acer* lijken sommige soorten weer aantrekkelijker dan andere soorten (Van der Gaag et al., 2010)

Belangrijkste pathways

1. Planten bestemd voor opplant van *Acer* L. en andere loofhoutsoorten met uitzondering van zaden
2. Verpakkingshout

2. Samenvatting risicoscores

Parameter(combinaties)	Score	Schaal
Kans op een besmetting (P1-P2)	3	1 - 5
Kans op introductie (binnenkomen en vestigen) (P1-P3)	3	1 - 5
Kans dat het organisme officiële uitroeimaatregelen overleeft (P4)	2	1 - 4
Kans op introductie (binnenkomen en vestigen) ondanks officiële uitroeimaatregelen (P1-P3, P4)	3	1 - 6
Directe impact voor de teelt op perceelsniveau	2	1 - 5
Directe impact voor de teelt nationaal	3	1 - 9
Potentiële impact voor de export nationaal	6	1 - 9
Directe impact voor de groene ruimte	3	1 - 5

3. Risicoscores

Per onderdeel vindt u de risicoscore en de schaal [minimaal - maximaal mogelijke score]

P1 (associatie met pathway): 3 (pathway 1) [1-5]

Biologie

Alle stadia (eitjes, larven, poppen en adulten) kunnen in planten aanwezig zijn.

Wet- en regelgeving

In 2008 zijn noodmaatregelen ingesteld tegen het organisme (Commissiebeschikking 2008/840/EC en aangepast in 2012 tot Uitvoeringsbesluit 2012/138/EU).

Vondsten en intercepties

Voordat in 2008 in de EU noodmaatregelen werden ingesteld tegen *A. chinensis* (Commissiebeschikking 2008/840/EC en aangepast in 2012 tot Uitvoeringsbesluit 2012/138/EU) bleek het organisme meerdere keren per jaar met import van *Acer* uit China binnen te komen (Van der Gaag et al., 2008). Na het instellen van de noodmaatregelen is het importvolume sterk afgenomen en ook het aantal vondsten van *A. chinensis*. Na 2008 zijn echter nog steeds intercepties/vondsten gedaan van het organisme in *Acer* uit China in de EU. In de periode 2010 tot 20 mei 2019 is het organisme tien keer genotificeerd op planten bestemd voor opplant, waarvan negen keer in *Acer* en een keer in *Chaenomelus*; twee notificaties waren van Nederland (Europhyt, 20.05.2019).

Score

Vanwege de intercepties/vondsten in de afgelopen 10 jaar 'score 3'. Bovendien gelden niet voor alle waardplanten bijzondere eisen, bijvoorbeeld niet voor *Chaenomelus*.

P1 (associatie met pathway): 3 (pathway 2) [1-5]

Biologie

Alle stadia (eitjes, larven, poppen en adulten) kunnen in hout aanwezig zijn.

Wet- en regelgeving

Er gelden internationale afspraken voor verpakkingshout (International Standard for Phytosanitary Measures (ISPM) No. 15 Regulation of wood packaging material in international trade). ISPM 15 bepaalt dat het hout moet zijn behandeld (56°C – 30 min of begast met methyl bromide).

Vondsten en intercepties

In de periode 2010 tot 20 mei 2019 is het organisme één keer genotificeerd in verpakkingshout door Nederland; er waren in die periode géén notificaties van andere lidstaten (Europhyt, 20 mei 2019).

Score

In principe zouden de verplichte behandelingen (ISPM 15) alle stadia van het organismen moeten doden. De interceptie laat zien dat de behandelingen niet altijd of onvoldoende worden toegepast in landen waar het organisme voorkomt. Vanwege de vondst in verpakkingshout 'score 3'.

P2 (transfer): 5 (pathway 1) [1-5]

De pathway is planten bestemd voor opplant.

P2 (transfer): 4 (pathway 2) [1-5]

Score '4' voor verpakkingshout volgens de 'rating guidance'.

P3 (kans op vestiging na transfer): 3 [1-5]

Ondanks de vele besmette partijen die in het verleden binnen zijn gekomen, zijn er slechts 2 situaties bekend waarbij het organisme vanuit een geïmporteerde partij eitjes heeft afgezet in de omgeving van waaruit zich nieuwe kevers hebben ontwikkeld. In beide gevallen was het onzeker of het organisme zich uiteindelijk zou hebben gevestigd (Van der Gaag et al., 2010). Het Nederlandse klimaat lijkt daarom niet heel geschikt voor vestiging (score 3).

P4 (kans overleven uitroeiactie): 4 [1-4]

Het organisme verspreidt zich langzaam onder Nederlands omstandigheden. In het verleden zijn twee besmettingen, die vermoedelijk al meerdere jaren aanwezig waren voordat ze ontdekt werden, succesvol uitgeroeid. Larven vooral in de wortels van de planten zitten wat uitroeiing kan bemoeilijken, daarom een score 2 (en niet '1').

Effect op perceelsniveau: 2 [1-5]

De verwachting is dat *A. chinensis* bij eventuele vestiging in Nederland een incidentele of vrij zeldzame plaag zal zijn in de boomkwekerij. Het klimaat lijkt weinig gunstig voor een snelle populatieopbouw. Het organisme is polyfaag maar heeft wel een duidelijke voorkeur voor bepaalde soorten. Bij die soorten kan de schade hoger zijn (bijv. *Acer*), maar veel andere soorten worden waarschijnlijk alleen incidenteel aangetast (gemiddelde score een '2').

Mate van verspreiding: 1 [1-4]

Zie 'Effect of perceelsniveau'

Productiewaarde-teelt: 6 [1-6]

A. chinensis heeft een zeer brede waardplantenreeks: vrijwel alle loofhoutgewassen zijn (potentieel) waardplant.

Impact op de groene ruimte: 3 [1-5]

Omdat het klimaat suboptimaal lijkt voor *A. chinensis* blijven populaties waarschijnlijk beperkt van omvang. Lokaal kunnen bomen afsterven of sterk in condities achteruit gaan.

Export-maatregelenniveau: 4 [1-4]

De handel van diverse waardplanten uit besmette gebieden zal niet meer mogelijk zijn of uitsluitend onder zeer strenge condities (fysieke afscherming). Doordat ook bij een zeer lokale besmetting handelsbeperkingen zullen gelden voor waardplanten in een veel grote gebied (Uitvoeringsbesluit 2012/138/EU), zal ook een lokale besmetting grote gevolgen hebben voor de handel in waardplanten.

Productiewaarde-export: 6 [1-6]

Zie 'Productiewaarde-teelt'

4. Referenties

- Van der Gaag D, Sinatra G, Roversi P, Loomans A, Hérard F & Vukadin A, 2010. Evaluation of eradication measures against *Anoplophora chinensis* in early stage infestations in Europe. EPPO Bulletin, 40, 176-187. <https://doi.org/doi:10.1111/j.1365-2338.2010.02381.x>
- Van der Gaag DJ, Ciampitti M, Cavagna B, Maspero M & Hérard F, 2008. Pest Risk Analysis for *Anoplophora chinensis*. Plant Protection Service, the Netherlands. Beschikbaar online: <http://library.wur.nl/ebooks/1885182.pdf>

5. Afkadering

Dit is een korte risicobeoordeling om een indicatie te krijgen van het risico van het organisme voor Nederland. Er is geen uitvoerig literatuuronderzoek gedaan. Nieuwe informatie over bijvoorbeeld de biologie of het verspreidingsgebied van het organisme kan aanleiding zijn om de risicobeoordeling aan te passen. Daarnaast kunnen door aanpassing van wet- en regelgeving, handelsstromen e.d. risico's wijzigen in de tijd.

De 'potentiële impact voor de export' wordt voor een belangrijk deel bepaald door de biologie van het organisme (met name door de natuurlijke verspreidingscapaciteit van het organisme). De daadwerkelijke impact voor de export zal uiteindelijk afhangen van de eisen die importerende landen zullen stellen bij eventuele vestiging van het organisme in Nederland en de exportwaarde naar die landen. De daadwerkelijke impact kan dus (in sterke mate) afwijken van de potentiële impact.

In de lijst van referenties staan alle gerefereerde bronnen met uitzondering van de standaardbronnen: EPPO-datasheet, EPPO Global Database, EPPO Reporting Service en de rapporten Fytosignalering van de NVWA. Deze bronnen zijn te vinden op de websites van EPPO (European and Mediterranean Plant Protection Organisation) en de NVWA. Een beschrijving van de risicobeoordelingsmethode (o.a. 'rating guidance') kunt u ook vinden op de website van de NVWA.